

วิจารณ์และแนะนำหนังสือ

พรทิพย์ โรจนพิทยากร*
Pornthip Rochanapithyakorn
มนีรัตน์ เกิดแสงชื่น*
Manerat Kirdsangjirn

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 36 ปี สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร-
ศาสตร์. [กรุงเทพฯ], 2545. 174 หน้า

ตามที่อธิการบดีกล่าวถึงการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ว่ามีความเกี่ยวข้องกับ
อยู่กับข้าพเจ้านั้น ขอกล่าวเสริมว่าเดิมทีเดียวข้าพเจ้าตั้งข้อคิดเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศไว้ว่า
ในการทำโครงการพัฒนาเศรษฐกิจต่างๆ จะต้องอาศัยข้อมูลที่ถูกต้องเป็นหลัก และจะต้องใช้
นักสถิติที่มีความรู้ความสามารถขั้นสูงเป็นผู้ปฏิบัติ ในประเทศไทยนั้นนักสถิติดังกล่าวยังหาได้
น้อย ถ้าจะหาให้ได้เพียงพอก็จะต้องจัดส่งนักสถิติออกไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ให้เขามีโอกาส
เข้าศึกษาเพิ่มเติม และนำวิชาความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ เมื่อได้แสดงความคิดเห็นแก่นักเศรษฐกิจ
สำคัญของไทย คือ หม่อมหลวงเดช สนิทวงศ์ ก็สนับสนุนความคิดเห็นนั้น ต่อมาข้าพเจ้ามีโอกาส
ได้แสดงความคิดเห็นแก่นายเดวิด รอกกีเฟลเลอร์อีก นายเดวิด รอกกีเฟลเลอร์ให้ความเห็นว่า
น่าจะให้ผู้เชี่ยวชาญมาสำรวจภาวะเศรษฐกิจและมาทำการสอนในประเทศไทย จะได้ประโยชน์
ยิ่งกว่าส่งคนออกไปต่างประเทศ แล้วนายเดวิด รอกกีเฟลเลอร์ เลือกเฟ้นหานักเศรษฐกิจและ
นักบริหารที่มีชื่อเสียงที่สุดคนหนึ่งของสหรัฐอเมริกา คือ ดอกเตอร์ สเตซี เมย์ ให้เข้ามาช่วยเหลือ
ดอกเตอร์ สเตซี เมย์ เข้ามาพบข้าพเจ้าและมาสำรวจ แล้วทำรายงานเสนอว่า รัฐบาลควรจะ
ดำเนินการอย่างไรในการจัดตั้งสถาบันการศึกษาที่ต้องการ ที่สุดเมื่อรัฐบาลรับไปดำเนินการ ก็
ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากมูลนิธิฟอร์ดอีกทางหนึ่ง และตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร-
ศาสตร์นี้ขึ้นได้สำเร็จ เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง เพื่ออบรมวิชาเศรษฐกิจ ตลกดจนวิชาการบริหาร
สำหรับผู้ที่จะมีหน้าที่พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนับเป็นความสำเร็จที่น่าชื่นชมอย่างยิ่ง

ส่วนหนึ่งของพระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
วันพฤหัสบดีที่ 19 พฤศจิกายน 2513

* บรรณาธิการ สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

36 ปี สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นหนังสือรวบรวมเรื่องราวในอดีต ปัจจุบัน และเป้าหมายรวมทั้งภารกิจในอนาคตของสถาบันอย่างละเอียด จัดทำเนื่องในโอกาสครบรอบ 36 ปีแห่งการก่อตั้งสถาบันใน วันที่ 1 เมษายน 2545 นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งถึงปัจจุบัน สถาบันได้ผลิตมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตทางการบริหารพัฒนาออกไปรับใช้ประเทศชาติทั้งในภาครัฐบาลและภาคธุรกิจเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อสนองพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ริเริ่มให้มีการก่อตั้งสถาบันแห่งนี้ หนังสือแบ่งเป็น 2 ภาค คือ ภาคภาษาไทย และภาคภาษาอังกฤษ ทั้ง 2 ภาคเริ่มด้วยบทความที่นำเสนอเพื่อให้ทราบความเป็นมาของสถาบัน เรื่องแรกคือ “พระเจ้าอยู่หัวกับสถาบัน” โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรวรรณ ภัคติบุตร ต่อด้วย “กำเนิดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์” โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม มณีโรจน์ จากนั้นเป็นเรื่อง **สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ในปัจจุบัน** กล่าวถึงความเป็มา นโยบาย และวัตถุประสงค์ ผลการดำเนินงานของคณะต่าง ๆ คือ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ คณะสถิติประยุกต์ คณะพัฒนาสังคม คณะภาษาและการสื่อสาร โครงการบัณฑิตศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสำนักพัฒนาบัณฑิต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น สำนักฝึกอบรม สำนักวิจัย สำนักบรรณสารการพัฒนา สำนักการศึกษาระบบสารสนเทศ เป็นต้น จากนั้นเป็นการสะท้อนภาพของ **สถาบันในอนาคต** **สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มุ่งสู่อนาคต** โดยนำอดีตเป็นฐานเพื่อสานสู่อนาคตที่มั่นคง ในส่วนนี้จะเห็นชัดเห็นของอธิการบดีในอดีตและสรุปด้วยเรื่อง “ภารกิจของสถาบัน” โดยอธิการบดีปัจจุบัน รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา จรุงกิจอนันต์ ซึ่งมุ่งมั่นในการพัฒนาสถาบันให้เป็นสถาบันการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากสังคมไทยและนานาชาติในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ และย้อนรำลึกอดีตที่งดงามกับ **สพบ.ในความทรงจำ** ซึ่งศิษย์เก่า และอาจารย์ทั้งที่ยังปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน ลาออก หรือเกษียณอายุราชการแล้ว ได้เขียนเล่าเรื่องของสถาบันในอดีตไว้อย่างน่าสนใจ ปิดท้ายด้วยภาคผนวก ก พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ภาคผนวก ข รายนาม

กรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ อธิการบดี และรองอธิการบดี ภาคผนวก ค
พระนามและรายนามผู้ได้รับปริญญากิตติมศักดิ์จากสถาบัน

36 ปี สพบ. เป็นหนังสือที่เหมาะสมสำหรับสมาชิกของสถาบันทั้ง
ในอดีต ปัจจุบัน และผู้ที่สนใจจะเป็นสมาชิกในอนาคต ควรมีไว้ใน
ครอบครอง เพื่อจะได้ทราบความเป็นมาในอดีต สิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
และอนาคตหลังจากสถาบันออกนอกระบบ เมื่ออ่านเนื้อหาทั้งหมด จะ
เห็นว่าสถาบันมีความเจริญรุ่งเรืองมายาวนาน แม้ปัจจุบันจะต้องเผชิญ
กับวิกฤติต่างๆ ที่รุมล้อม แต่ด้วยพลังกาย พลังใจ และพลังความคิด
ของมวลสมาชิกรุ่นเก่า จะสามารถฟันฝ่าอุปสรรคทั้งปวงเพื่อดำรงชื่อ นิต้า
สถาบันการศึกษาชั้นสูงไว้ตลอดไป

บุญจง ชาวสิทธิวิงษ์. ในหลวงกับการจัดการสิ่งแวดล้อมไทย. เสนอต่อ
คณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2545. 85 หน้า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงพระปรีชาสามารถ
รอบด้าน โดยเฉพาะด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
พระองค์เป็นผู้นำทางแก่ประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทรงเป็นผู้ปฏิบัติตาม
หลักการพัฒนาแบบยั่งยืน สมควรที่พสกนิกรจะถือเป็นแบบอย่าง เนื่องใน
โอกาสฉลองครบรอบ 36 ปี แห่งการก่อตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร-
ศาสตร์ ซึ่งพระองค์ทรงมีพระราชดำริให้ก่อตั้งขึ้น และเพื่อเป็นการน้อม
รำลึกถึงผู้ให้กำเนิดสถาบันฯ ผู้วิจัยได้ศึกษาและเรียบเรียงพระราชกรณียกิจ
ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเผยแพร่ในงาน
วันสิ่งแวดล้อมไทยและวันสิ่งแวดล้อมโลก ขอบเขตของการศึกษา
ประกอบด้วย การศึกษาพระราชประวัติโดยสังเขป รวบรวมและวิเคราะห์
ผลงานการจัดการสิ่งแวดล้อมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จาก
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ รวมถึงแสดงเครื่องบ่งชี้
พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
พระองค์ การศึกษาเชิงคุณภาพนี้เป็นการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ

งานวิจัยแบ่งออกเป็น 10 บท เริ่มด้วยบทนำ กล่าวถึงความสำคัญ และที่มา วัตถุประสงค์ ขอบเขตการศึกษา ผลที่ได้รับจากการศึกษา วิธีการศึกษา และระยะเวลาการศึกษา บทที่ 2 พระราชประวัติโดยสังเขป บทที่ 3 โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บทที่ 4 โครงการในแผนงาน การพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จหรือแผนงานพัฒนาแบบผสมผสาน บทที่ 5 ถึง บทที่ 8 เป็นโครงการในแผนงานจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดการน้ำ การจัดการคุณภาพดิน การจัดการป่าไม้และสัตว์ป่า และการจัดการคุณภาพอากาศ บทที่ 9 เครื่องบ่งชี้พระอัจฉริยภาพและ พระปรีชาสามารถด้านสิ่งแวดล้อม บทสุดท้าย เป็นสรุป อภิปราย และ เสนอแนะ ต่อด้วยภาคผนวกการสืบราชสมบัติตามกฎหมายเครือญาติ พ.ศ.2476 และคำประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ทูลเกล้าถวาย ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (การจัดการสิ่งแวดล้อม) เมื่อ 16 มกราคม พ.ศ. 2542 พร้อมดัชนีช่วยค้นเรื่องในงานวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็น โครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรวมแหล่งน้ำเกือบครึ่งหนึ่งของทั้งหมด และเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมตามหลักการพัฒนาแบบยั่งยืน เพื่อให้ ราษฎรในพื้นที่โครงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีฐานะเศรษฐกิจแบบ พอเพียงสามารถพึ่งตนเองได้ นอกจากนี้โครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริทุกโครงการ มีการวางแผนเป็นอย่างดี เรียบง่าย ละเอียด รอบคอบ และผสมผสานโครงการย่อย ๆ ในแผนงานอย่างสอดคล้อง เป็นระบบ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาต่าง ๆ ทั้ง 6 แห่งทั่วประเทศเป็นเสมือน พิพิธภัณฑธรรมชาติที่ประชาชนสามารถหาความรู้ และข้อมูลต่างๆ ได้ ในลักษณะศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้พระองค์ทรงประดิษฐ์เครื่องมือและอุปกรณ์ด้าน สิ่งแวดล้อมที่เป็นประโยชน์ เช่น กังหันน้ำชัยพัฒนา เครื่องดักหมอก เป็นต้น จากการศึกษาผลงานของพระองค์ นอกจากจะเห็นพระอัจฉริยภาพ และพระปรีชาสามารถอันเยี่ยมยอดแล้ว จะเห็นได้ว่าพระองค์ทรงรัก แผ่นดินและประชาชนมากเพียงไร ผู้วิจัยเสนอแนะให้คนไทยทุกคน เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทเพื่อความมั่นคงของชาติตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ผลิน ภูัจญญ. กลยุทธ์การจัดการบริษัทร่วมทุนระหว่างประเทศในประเทศไทยกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ (Strategic Management of International Joint Ventures in Thailand and the Development of International Competitive Advantage). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2544. 73 หน้า

ธุรกิจในศตวรรษที่ 21 ก้าวเข้าสู่การแข่งขันแบบเสรีมากขึ้น การแข่งขันระหว่างบริษัทธุรกิจด้วยกันเพิ่มทวีคูณ โดยเฉพาะบริษัทข้ามชาติที่พยายามรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดไว้อย่างเหนียวแน่น ในขณะที่เดียวกันก็พยายามแสวงหาตลาดการค้าใหม่อยู่ตลอดเวลา ลักษณะการแข่งขันดังกล่าวเป็นการยากที่องค์การธุรกิจหนึ่งองค์การธุรกิจใดจะสามารถรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันไว้ได้โดยลำพัง พันธมิตรธุรกิจ (Strategic alliance) จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการดำเนินธุรกิจทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีทำเลที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่จัดว่าเป็นศูนย์กลางของอินโดจีนที่มีปัจจัยพื้นฐาน (Factor condition) ที่ได้เปรียบแต่กลับพบว่าการใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ยิ่งในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา ความได้เปรียบในการแข่งขันของไทยลดลงอย่างมาก มีผลทำให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ในอัตราต่ำ ตัวเลขการส่งออกที่ลดลงอย่างมากส่งผลกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยน ทำให้เงินบาทมีค่าลดลงเมื่อเทียบกับเงินสกุลหลักที่สำคัญ ดังนั้นการหาแนวทางเพื่อพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถทางการค้าและการแข่งขัน จึงเป็นเรื่องเร่งด่วน พันธมิตรธุรกิจในรูปแบบของบริษัทร่วมทุนระหว่างประเทศ (International Joint Ventures) จึงเป็นทางออกที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดเพราะสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ในสภาวะปัจจุบัน เพราะจะส่งผลทางตรงให้ธุรกิจของไทยมีความคล่องตัวสูงมากขึ้นในการดำเนินธุรกิจทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบริษัทของไทย หลายประการ อาทิเช่น การลดจำนวนเงินลงทุนซึ่งถือว่าเป็นการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับธุรกิจนั้น การถ่ายทอดเทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนความชำนาญพิเศษที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจร่วมกัน

รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนานวัตกรรมของสินค้าและการเจาะตลาดสินค้าใหม่ ๆ โดยร่วมกันอาศัยช่องทางและความสามารถทางการตลาดของบริษัทแม่ในประเทศนั้น ๆ ผู้วิจัยตระหนักถึงเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงได้พัฒนาการศึกษาวิจัยนี้ขึ้นเพื่อค้นหาหาตัวแปรทางการจัดการที่มีความสำคัญ ซึ่งมีผลต่อการดำเนินงานของบริษัทร่วมทุนระหว่างประเทศในประเทศไทย

งานวิจัยแบ่งออกเป็น 6 บท เริ่มจากบทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความสำคัญและที่มาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ บทที่ 2 กรอบแนวความคิดทางทฤษฎีและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึงสภาพทั่วไปของการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงในเวทีการค้าโลก แนวทางการพัฒนาความได้เปรียบในการแข่งขัน ความได้เปรียบในการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 กรอบแนวคิดทางทฤษฎีในการศึกษา กรอบแนวคิดของรูปแบบจำลอง การวิจัยที่เกี่ยวข้อง สมมติฐานของการวิจัย บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย ให้รายละเอียดประเภทของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง ตัววัดทางการวิจัยและหน่วยของการวิเคราะห์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วิธีการศึกษาแบบ Triangulation Method เป็นการศึกษาวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพเพื่อให้เกิดความแม่นยำทั้งในระดับกว้างและระดับลึก บทที่ 4 และบทที่ 5 เป็นผลการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาวิจัยพิสูจน์ว่าแนวคิดรูปแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการธุรกิจของบริษัทร่วมทุนระหว่างประเทศที่มีการดำเนินงานในประเทศไทยได้ในระดับดี ผลการศึกษาในเชิงปริมาณได้พิสูจน์ว่าความสัมพันธ์ที่มีระหว่างกันของตัวแปรหลักมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพสอดคล้องกับผลการศึกษาในเชิงปริมาณโดยพบข้อมูลที่สามารถอธิบายถึงเหตุผลเบื้องหลังการจัดการนั้น และการนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการปรับองค์กรให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันโดยพัฒนาผ่านการปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้อง การสร้างความผูกพันในการทำธุรกิจร่วมกันในระยะยาวภายใต้การ

พัฒนาการเรียนรู้ของบริษัทร่วมทุนระหว่างประเทศ บทสุดท้าย นัยสำคัญของการศึกษาวิจัย กล่าวถึงนัยสำคัญของการศึกษาวิจัย นัยสำคัญของการศึกษาวิจัยทางการจัดการ ข้อเสนอแนะทั่วไปสำหรับบริษัทธุรกิจไทยในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการบริษัทร่วมทุนระหว่างประเทศ และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคตซึ่งผู้วิจัยอยากให้ทำการศึกษาวิจัยด้านธุรกิจระหว่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาวิจัยในรูปแบบของที่วิจัยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และเอเชียแปซิฟิก เพื่อหาแนวคิดทางทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุดในการพัฒนาความสามารถในการจัดการองค์กรธุรกิจในรูปแบบของบริษัทร่วมทุนระหว่างประเทศ

พลาพรรณ คำพรรณ และคณะ. รายงานฉบับสมบูรณ์การศึกษาการถ่ายทอดเทคโนโลยีของช่างฝีมือต่างชาติเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. เสนอสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2544. 141 หน้า

การศึกษาเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีของช่างฝีมือต่างชาติเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการถ่ายทอดเทคโนโลยีของช่างฝีมือต่างชาติให้แก่ช่างฝีมือคนไทย 2. เพื่อศึกษาศักยภาพและขีดความสามารถในการผลิตทรัพยากรบุคคลของไทยในสาขาที่มีการนำเข้าจากต่างประเทศ และ 3. เพื่อคาดประมาณความต้องการช่างฝีมือต่างชาติในระยะสั้นและระยะยาว โดยทำการสำรวจจากกลุ่มช่างฝีมือต่างชาติ ช่างฝีมือคนไทยในสถานประกอบการที่มีการนำเข้าช่างฝีมือต่างชาติและสถาบันผลิตช่างฝีมือในประเทศไทย ได้ผลการศึกษาดังนี้

ช่างฝีมือต่างชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย ส่วนใหญ่มีโอกาสดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่คนไทยโดยการสอนหรือฝึกช่างคนไทย และนักศึกษาไทยที่เข้ามาฝึกงานมีระดับการถ่ายทอดอยู่ในระดับดี ส่วนรูปแบบและวิธีการถ่ายทอดคือ การฝึกขณะทำงานซึ่งเป็นวิธีที่ทั้งช่างฝีมือต่างชาติ และช่างไทยเห็นพ้องกันว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ด้านศักยภาพและขีดความสามารถในการผลิตทรัพยากรบุคคลของไทยในสาขาที่ต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศนั้น พบว่าระดับปริญญาในบางสาขามีความต้องการสูงกว่ากำลังการผลิตรวมของประเทศ อันได้แก่ สาขาวิศวกรรมการผลิต สาขาวิศวกรรมโครงสร้าง สาขาวิศวกรรมวัสดุ ส่วนในระดับต่ำกว่าระดับปริญญามีความต้องการสูงกว่ากำลังการผลิตในระดับ ปวช. หรือมัธยมศึกษาสายอาชีพ แต่เนื่องจากความต้องการกำลังแรงงานในระดับ ปวส. หรืออนุปริญญาที่เกินอยู่ไปสนองความต้องการแรงงานระดับ ปวช. ได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้มั่นใจได้ว่าจะไม่เกิดการขาดแคลนกำลังแรงงานระดับ ปวช. ในช่วงของแผนพัฒนาฉบับที่ 9 นี้ อย่างไรก็ตามความต้องการแรงงานในระดับ ปวช. อาจไม่ถูกตอบสนองได้ทุกสาขาโดยเฉพาะสาขาที่มีการผลิตจำนวนน้อย อันได้แก่ สาขาการถ่ายภาพ สาขาช่างพิมพ์

ความต้องการช่างฝีมือต่างชาติในระยะ 3 ปีข้างหน้า สถานประกอบการคาดว่าจะลดลงหรือไม่เพิ่มขึ้นจากเดิม

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ คือ การกำหนดเกณฑ์ให้มีการจัดทำแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยกำหนดระยะเวลาการทดแทนไว้แตกต่างกันตามลักษณะงาน ทั้งนี้เพื่อให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากช่างฝีมือต่างชาติแก่ช่างไทยอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

พัชรี ลิโรส และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยเรื่องการสร้างระบบความพร้อมรับผิดในระบบราชการ (Accountability system in Thai public service). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2545. 1 เล่ม

งานวิจัยนี้มาจากความคิดริเริ่มของสำนักงาน ก.พ. ที่มอบหมายให้คณะผู้วิจัยของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิดที่เป็นสากลของคำว่าความพร้อมรับผิด (Accountability) การใช้ระบบความพร้อมรับผิดในต่างประเทศ และวางกรอบความคิดเกี่ยวกับการสร้างระบบความพร้อมรับผิดที่เหมาะสมกับระบบราชการไทย ตลอดจนกลยุทธ์ในการส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิด

ระบบนี้ และนำมาทดลองใช้กับหน่วยงานของรัฐบางหน่วยงานตามความเหมาะสมก่อนจะได้นำมาปรับปรุงเพื่อนำไปใช้กับภาครัฐต่อไป

ภายในเล่มแบ่งเนื้อหาออกเป็น 12 บท โดยนำเสนอเป็น 3 ส่วนตามลำดับดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นแนวคิดและยุทธวิธีการสร้างความพร้อมรับผิดในระบบราชการ มีทั้งหมด 9 บท เริ่มด้วย ความเป็นมาของการวิจัย แนวคิด ความหมายและรูปแบบของระบบความพร้อมรับผิด ระบบความพร้อมรับผิดของต่างประเทศ: ศึกษาเฉพาะกลไกการควบคุม ตรวจสอบ ประเทศที่ศึกษาก็ได้แก่ ประเทศเยอรมนี ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย การควบคุมตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐของประเทศไทยภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 การรับรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับระบบความพร้อมรับผิดของประชาชน ข้าราชการพลเรือนและผู้นำทางความคิด วัฒนธรรมไทยกับการสร้างระบบความพร้อมรับผิด กลยุทธ์การสร้างระบบความพร้อมรับผิด ในหน่วยงานภาครัฐและการสร้างตัวชี้วัด บทสุดท้ายเป็นวิธีการสร้างและปลูกฝังระบบความพร้อมรับผิดในองค์การและข้าราชการไทย ส่วนที่ 2 เป็นรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการที่คณะผู้วิจัยได้ทดลองนำแนวคิดและยุทธวิธีการสร้างระบบความพร้อมรับผิดไปใช้ในหน่วยงานภาครัฐในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับประเทศ จังหวัด และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อนำผลจากการสัมมนาไปจัดทำและปรับปรุงเป็นตัวแบบที่สมบูรณ์ และส่วนที่ 3 เป็นการนำเสนอคู่มือการสร้างระบบความพร้อมรับผิดในระบบราชการ

นับเป็นเอกสารการวิจัยที่เป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับหน่วยงานที่ต้องการนำไปสร้างระบบความพร้อมรับผิดให้เกิดขึ้นในหน่วยงานของตน เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่เคยชินกับการปฏิบัติงานตามคำสั่ง ขาดจิตสำนึกในการทำงาน เกีย่งงานและโยงไปถึงการขาดความรับผิดชอบในภารกิจ หากบุคลากรในหน่วยงานเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานให้เป็นแบบความพร้อมรับผิด กล่าวคือ มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้ตัดสินใจลงไปร่วมกันเพื่อนำหน่วยงานไปสู่หน่วยงานภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อสังคม สมดังเจตนารมณ์ของธรรมาภิบาล

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. รายงานการประเมินหลักสูตร
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์).
เสนอต่อสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.,
2544. 1 เล่ม

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งในโครงการประกันคุณภาพการศึกษา:
การประเมินหลักสูตรสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งอาจารย์
สมหวัง และคณะได้ทำการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
ทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสถาบันฯ เป็นการประเมินโดยอาศัย
กรอบแนวคิดเชิงระบบบูรณาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และ
การประเมินแบบมีส่วนร่วมโดยใช้พหุวิธี มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา
4 ประการคือ 1. เพื่อวิเคราะห์หลักสูตร 2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า
ของหลักสูตร 3. เพื่อประเมินการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน
และ 4. เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล
ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนจำนวน 5 คน สัมภาษณ์ 5 คน นักศึกษา
ปีการศึกษา 2542 จำนวน 33 คน สัมภาษณ์ 5 คน ผู้สำเร็จการศึกษา
ปีการศึกษา 2538-41 จำนวน 41 คน สัมภาษณ์ 16 คน และหัวหน้างาน
หรือผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 24 คน ผู้เชี่ยวชาญ
วิเคราะห์หลักสูตร 3 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบวิเคราะห์หลักสูตร
แบบสังเกตการเรียนการสอน แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ นักศึกษา
ผู้สำเร็จการศึกษา และหัวหน้างาน และแบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์
นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา

ผลการประเมินสรุปได้ว่า

1. ผลการประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับดี
2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรอยู่ในระดับดี
3. ผลการประเมินการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน
อยู่ในระดับดี และ
4. ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้คือ ควรมีการวางระบบ
การประกันคุณภาพภายใน โดยดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

1. คณาจารย์ร่วมกันศึกษาผลการประเมินหลักสูตร อภิปราย และสรุปลงความเห็นถึง สถานะที่แท้จริงของหลักสูตรว่ามีจุดเด่น จุดด้อย จริงตามหลักฐานที่ปรากฏในการประเมินหรือไม่ และร่วมกันกำหนด เป้าหมายการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับปณิธานของสถาบันและ ความต้องการของสังคม
2. ร่วมกันวางแผนและปรับปรุงหลักสูตรตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ กำหนดให้มีคู่มือการบริหารหลักสูตรเพื่อประสิทธิภาพในการ ประเมินงานตามหลักสูตร
3. ดำเนินงานตามแผนและการประเมินตนเองของคณาจารย์ ทุกคน รวมทั้งการประเมินโดยผู้มีส่วนได้เสีย
4. มีการตรวจสอบภายใน การจัดทำรายงานการประเมินและ การใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงคุณภาพการทำงานในช่วงต่อไป

๖๖๖๖๖๖๖๖๖๖